

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétbe és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kódiratok visszaszolgáltatásáért
 vagy megöröszésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Éves ár 8 fillér.

Gróf Széchényi Miklós beköszöntője.

Az új püspök levele a vármegyéhez és a városához.

Megyés püspökünk tegnap úgy Biharvármegye alispánjához, mint Nagyvárad város polgármesteréhez levelet intézett, a melyben tudatja nagyváradi püspökké történt kinevezését, megerősítését és székl foglalásának idejét.

Az új püspöknek szívélyes meleg hangú, erős hazafias érzéstől áthatott s a békés egyetértő munkázkodást kiemelő beköszöntője igen jó hatást tett úgy a városnál, mint a megyénél s bizonyára megértik és méltányolják azt az egész egyházmegyében, a társadalom minden rétegében.

A két levél szövegét egész terjedelmében adjuk a következőkben:

Az alispánhoz intézett levél szövege a következő:

1384—911.

Nagyságos Alispán ur!

Ő csász. és apost. kir. Felsége által f. é. március hó 8-án nagyváradi lat. szert. püspökké legkegyelmesebben kinevezetvé és Pápa Őszentsége által mult hó 20-án megerősítetvé, Isten segítségével folyó hó 30-án fogom püspöki széket elfoglalni és egyházmegyémet kormányzatát személyesen átvenni.

Erről Nagyságodat tisztelettel és azon szives kérelemmel értesitem, hogy azt a vezetése alatt álló tekintetes vármegyei Törvényhatóságnak nagybecsű tudomására hozni méltóztassék.

Az állásomhoz kötött vallási és hazafias kötelességem érzetétől teljesen áthatva, őszinte bizalommal kérem Nagyságodat és a Tekintetes Vármegyei Törvényhatóságot, hogy édes magyar hazánk javának és dicsőségének előmozdítására irányozott odaadó törekvésemet jóakarattal támogatni méltóztassék.

Fogadja Nagyságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását, mellyel maradok Vasvörösvár, 1911 május 8.

Nagyságodnak alázatos szolgája:

Gróf Széchényi Miklós,
 nagyváradi lat. szert. püspök.

Nagyságos Polgármester ur!

Ő csász. és apost. kir. Felsége által folyó évi március hó 8-án nagyváradi lat. szert. püspökké legkegyelmesebben kine-

vezetvé és Pápa Ő Szentsége által mult hó 20-án megerősítetvé: Isten segítségével folyó hó 30-án fogom püspöki széket elfoglalni és egyházmegyémet kormányzatát személyesen átvenni. Erről Nagyságodat tisztelettel és azon szives kérelemmel értesitem, hogy azt a vezetése alatt álló Tekintetes Városi Törvényhatóságnak nagybecsű tudomására hozni méltóztassék.

A benső viszony is, mely Szent László városát váradi püspöki székekkel és időktől fogva egybefűzi, fokozza kötelességemet, hogy nagyváradi hiveim vallás-erkölcsi érdekeinek kiváló gondozása mellett a hatalmas fejlődés útján szépen haladó városomnak, melynek *kü. polgára kívánok lenni, szellemi és anyagi javait is melegen szívemen hordjam, tőlem telhetőleg előmozdítom és élénk érdeklődéssel kísérem lakosságának egyetértő magyar hazafias törekvéseit.*

Ezen érzelmeimről a legjobb szándékaimról már ezuttal is biztosítván a tekintetes városi törvényhatóságot, magamat és gondozásomra bizott vallásos és hazafias érdekeknek jóakaratu támogatását szives jóindulatába ajánlom és kiváló tisztelettel maradok

Vasvörösvár, 1911 május 8.

Nagyságodnak alázatos szolgája:

Gróf Széchényi Miklós,
 nagyváradi lat. szert. püspök.

Az ünnepélyes székl foglaláson mindkét törvényhatóság képviseltetni fogja magát és küldöttségileg fogja üdvözölni az új püspököt.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 11.

Berzeviczy Albert elnök egyenyed 11 óra után nyitja meg az ülést. — Felolvastatja a kivándorlási bizottság jelentését.

Napirenden:

a földmívelésügyi tárca

költségvetése folytatási tárgyalása.

Kun Béla: Elismeri, hogy a földmívelésügyi minisztert jóhiszeműség és a magyar föld szeretete vezérelte programja megállapításánál. Ez a program azonban nagyon távol van annak a szükséges állapot megvalósításának tervétől, hogy a földnélküli emberek földhöz jussanak s ezzel a kisbirtokosság rendszere — az egyedüli helyes rendszer — uralkodjék. Mezőgazdasági mizériánk főokai a mezőgazdasági technika alacsony foka, a szükséges tőke hiánya és a nép képzetlensége. E

bajok megszüntetésére szükségesnek tartja, hogy a mezőgazdasági ingóhitelek és a parcellázás megvalósítása állami beavatkozással történjék. Nyersterményeink kiviteléért panaszkodik. Gazdasági külföldi vámtörlesztet meg kell valósítani. Kerületének gazdasági sérelmeit panaszolja el. A tiz holdon alóli szőlőterületeket fel kell menteni az adó alól. A költségvetést nem fogadja el.

Rákosi Viktor: Azt hiszi, hogy csudálkozni fog a Ház, hogy az, akinek egyedüli földbirtoka az a sírhely lesz, melyet a főváros neki, mint írónak fog adni: éppen a földmívelés tárgyához szól. Magyarán az szolgál az a meggyőződése, hogy a földbirtok helyzetét az látja legjobban, aki nincs benne a földbirtokban, hanem kívülre vagy felette áll. Általánosságban magyarországi politikáról nem lehet beszélni, mert mint ahogy a test különböző szerveinek más és más a rendeltetése, aképen más és más az ország egyes részeinek gazdasági helyzete és feladata. Ezért külön foglalkozik Dunántúl, Erdély és az Alföld mezőgazdaságával. Arra kell törekednie a székely kirendeltségnek, hogy az erdélyi magyarság elvesztett pozícióját visszaszerezze. Alföld a szárazság országa; a nagy szárazság itten egészen normális. Emiatt oly katasztrófa fenyeget, melyet inség-adományokkal és más apró eszközökkel nem lehet elhárítani. Első sorban az öntözőcsatornát kell valósítani. A magyar embert ki kell vetkőztetni abból az ősi arisztokratikus meggyőződéséből, hogy magyar embernek csak buzát illik termelni. Gyökeres gazdasági reformot kell megvalósítani, hogy az Alföld kezét nyújtson Erdélynek s a két összefogó vaskész küzdhet eredményesen a nemzetiségek elleni küzdelemben. Nekünk, kiknek nincs gyarmatunk, oly gazdasági politikát kell folytatni, mely legszorosabban összefügg a Ház életével. Minthogy ennek a célnak elérésére nem nyújt reményt a költségvetési tervezet, a javaslatot nem fogadja el. (Élénk helyeslés baloldalon, szónokot számosan üdvözlik.)

Elnök tíz percnyi szünetet rendelt el.

Szünet után.

Vertán Etele: A ménesbirtokok érdekében beszél s a vetőmagvak természetének fokozását kívánja. Hasonló fontosságot tulajdonít a cukorrépa mag termesztésének a fejlesztésére. A mezőhegyesi uradalomnak a feladata, hogy e téren a szükséges változás megtörténjék.

Polónyi Géza a választói jogról beszél. Kritizálja a Justh-párt működését. A szociális-tákkal való szövetséget nagyon szerencsétlen dolognak tartja. Szívesen látja az utca működését, de velük nem társul. Sohse lesz barátja azoknak, a kik Istent és hazát megtagadnak. Végül az aradi gyűléssel foglalkozik s befejezi beszédét, melyet a Kossuth-párt tapsal fogadott. Az ülés 3 órakor ért véget.

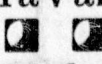
— **Lukács László Gödöllőn.** Lukács László pénzügyminiszter ma dnlelött automobilon Gödöllőre utazik, hogy kihallgatáson jelenjen meg a király előtt.

Április 8-án nyílt meg Kálmán és Kálmán

Egész éjjel francia és magyar konyha.
 Nagy Sándor-utca 4. szám.

Erdélyi Borozója

Szolid és előzékeny kiszolgálás.

Fővárosi mintára,
 pazar eleganciával
 berendezve!
 borkülönlegességek.
 Nagy Sándor-utca 4. szám.

Csernoch érsek a szabadgondolkodók ellen.

A Szent István Társulat LVII. közgyűlése.

Budapest, május 11.

Zsufolásig megtelt a *Szent István Társulat* diszterme ma délelőtti előkelő közönséggel, abból az alkalomból, hogy a társulat évi közgyűlését tartotta. A diszes és előkelő közönség scraiban ott voltak gróf *Zichy* János kultuszminister, gróf *Apponyi* Albert és gróf *Zichy* Adárdár volt miniszterek. A püspöki karból jelentek: *Csernoch* János kalocsai érsek, báró *Hornig* Károly veszprémi, *Glattfelder* Gyula csanádi püspökök, továbbá gróf *Pongrácz* Adolf és *Walter* Gyula címzetes püspökök, *Kiss* János, *Steiber* Vince, gróf *Vay* Péter, *Nemes* Antal, *Molnár* János, *Andor* György, *Giesswein* Sándor prelátságok, *Tóth* József szombathelyi kanonok, *Novák* Lajos címzetes kanonok, *Erdősi* Károly társulati igazgató, *Kollányi* Ferenc jáki apát, *Varázséji* Béla, *Szentgyörgyi* Jordán Károly, *Bitá* Dezső apátok, *Platz* Bonifác főigazgató, *Robitsek* Ferenc alkormányzó, *Latinovics* Róza, továbbá *Huszár* Károly, *Zboray* Miklós, *Simonyi-Semadani* Károly, *Szebeny* Antal örsz. képviselők, *Concha* Győző, *Áldási* Antal, *Acsay* Antal, *Timon* Ákos, *Lukcsics* József és *Mihályi* Ákos egyet. tanárok, dr. *Moldoványi* Gyula ügyvéd, *Gergely* József, *Beniczky* Ödön, *Tury* Béla, és *Hivatal* József szerkesztők, *Gábler* Pál kir. tanácsos, *Baán* Sándor, *Misz* Rezső és *Schlager* Árpád, plébánosok, dr. *Bonta* Károly ügyvéd, *P. Bangha* Béla, S. J., dr. *Sily* László szemérmiumi prefektus, dr. *Rejtő* Sándor, dr. *Tóttóssy* Miklós, *Győrfy* János igazgató, *Wohlmuth* József, továbbá előkelő férfi- és hölgyközönség igen nagyszámban szerzetes és világi papnövendékek.

A közgyűlést megelőzőleg fél 10 órakor a diszterem oltáránál szent misét mutatott be dr. *Giesswein* Sándor pápai prelátság a Szent István Társulat alelnöke.

Csernoch János megnyitó beszéde.

A közgyűlést dr. *Csernoch* János kalocsai érsek nagyhatású beszéddel nyitotta meg. Üdvözölve a megjelenteket, azzal a kijelentéssel kezdte, hogy a keresztény világnézetben épülő kultúrát minden erővel fejleszteni, előbbrevinni annál nagyobb kötelesség, minél inkább erősödnek ama szellemi irányzatok, melyek nyíltan, vagy titokban, tudatosan vagy öntudatlanul a keresztény világfelfogás meggyöngyítésére, ha lehet teljes visszaszorítására törekednek.

Szól a szabad-kutatásról, mely mindenkor kísérője volt az emberiség szellemi életének és fejlődésének. Ma azonban bizonyos nyugtalanság, lázas kapkodás és idegesség tapasztalható ezen a téren is.

Oda jutottunk — úgy mond — hogy a szabad-kutatásból, mely helyesen értelmezve az emberi értelem kiváltsága, egyszerűen *szabad* tagadás lett. Még nem is olyan régen az volt a helyzet, hogy az emberi szabadságot az önkénytelenség szemben kellett kivívni, ma pedig már a *szabadgondolkodók terrorizmusával szemben kell az emberi szabadságot küzdeni.*

A történelemben mindig különböző eszmék harcait vívták, nem egyszer véres csatákon. Amde a legobjektivebb elmével és a korunkat

őszintén szerető szívvel is meg kell állapítani, hogy az a szellemi irányzat, mely a szabadgondolkodás révén fellépett, az emberi kultúrára és a keresztény társadalomra veszedelmesebb, fenyegetőbb minden eddigi ellenséges áramlatnál. Hiszen a meglehetősen racionalista protestáns nagy filozófus *Paulsen* Frigyes utolsó irataiban már maga is így panaszkodik: »Ugy látszik, mintha e pillanatban már minden démon elszabadult volna avégből, hogy a népelet talaját elpusztítsa.«

A szabadgondolkodók által rájuk zudított áramlat azért is veszedelmesebb, mert ez ma a szabadsajtó révén egyszerre minden oldalról jó és széles területeket önt el. A szabadsajtó és annak nagyarányú fejlődése egészen más arculatot adott a világnak. Teljesen megváltoztatta magát a szellemi harc terét. Az encyklopedisták idején jóformán a tudósok könyvtárszobája volt a csatater. Ma azonban a támadó ellenség ott leselkedik minden utcasarkon a szabadszellemi lapok és röpiratok képében. Manap a nagy tömegek szívják magukba a mérget és az antikeresztény sajtó milliókat fegyverez fel a harcra. Ma *Marx* *Stirner*-nek felfogása járja: »Hogy humanitás nincs, hogy az ember nem tartozik magát alávetni bármely saját magánkívül levő dolognak, akár istenségnek, akár emberiségnek és hogy nincsenek egyéb jogok, csak az egyéniség jogai.« Valamikor ez a beszéd a racionalista, filozófia és pozitívista tudomány csarnokaiban is blaszfémiaszámba ment, ma pedig ezzel a dallal ébresztetik a munkást, ezzel csalogatják az ifjút, ezt énekelik és ismétlik az irodalom berkeiben és a tudományos társulatok előadói termeiben. *Mindent le akarnak rombolni, amit a hit és a nemzetek tradíciói őriznek, de helyébe építeni semmit sem tudnak.*

Csak félművelt, vagy a műveltség külső máza alatt belsőleg, erkölcsileg üres ember hiszi valóban, amit a *Nietzsche* hirdettek: hogy »Akik a régi nagy eszmék és ideálok nevében uralkodnak és tanítanak, holmi medvetáncoltatói az emberiségnek, akik a többieket furulyájuk nótájára táncoltatják, amit, ha föl szabadult volna az Én-jük, sohasem tennének.«

Hogy a társadalom ma még nagy vonásai-ban és keretekben keresztény és főképp a társadalom egyes rétegei őrzik, szeretik a keresztény szellemet, ez ne vezessen félre ítélemben senkit, a fenyegető veszedelem nagysága és közelsége felől, melyet a szabadgondolkodók tanai rejtenek magukban.

A föld sokáig megtartja az eső nedvességét, és termékeny még akkor is, midőn az eső már régen megszűnt. A föld nem hül ki mindjárt, ha a nap már nem is löveli sugarait. A nap fényét is sokáig látjuk még, ha a nap már lenyugodott, ha korongja eltűnt a látóhatáron. Európa földjét századokon át áztatta, itatta, az evangélium égi harmatja, századokon át ragyogott felette *Krisztus*, az igazság napja. Ebből a harmatból, ebből a fényből és melegből még sokat konzervált a társadalom, de ez energiát is elfogy, ha újra és újra nem pótojják. Sőt amennyire fejlesztik és intenzívebbé teszik a haladás, a kultúra a népek életét, annival több belső erőt kell az életbe beletektetni. A

szabadgondolkodók tanai pedig éppen e belső erőket fogyasztják, szipolyozzák.

A közgyűlés elnöki székéből nem akarja egyenként felsorolni mind ama, legtöbbször *durva támogatásokat*, melyeket a szabadgondolkodók intéznek *minden pozitív hit, erkölcs és a haza ellen.* Elég, ha tudjuk, hogy a *tábor szerve van* s ha megismertük a sereg szellemét. A pozitív alapon álló vallások ellen indított harcnak fontosságát, maguk a kockán forgó nagy érdekek és emberi javak bizonyítják. A több oldalról jövő koncentrált támogatásokra pedig csak egy törekvésünk lehet: *koncentrálni a hit, az erkölcs, a haza védelmére az összes erőket* Hála Istennek, biztató jelekkel is találkozunk már. *Allamférfiaink is kezdik már látni a veszedelmet, annak nagyságát és közelségét.* Azt is örömmel vesszük észre, hogy nem csupán katolikus részen hangzanak el már nagy jelentőségű szavak s hogy nemcsak szóval, de a sajtóban is építik már a védőgátakat ezen az Isten és emberi törvények korlátait áttörő szabadgondolkodó áramlat ellen. Es jól látják, jól itélik meg, hogy a dagadó ár mit fenyeget elöntéssel, mert gróf *Tisza* István a folyóiratában *Szabadgondolkodás* címen ezeket írja: Az atheista és materialista világnézetben felépülő nemzetköziség mind merészebben mind cinikusabb leplezetlenséggel üti fel fejét. S a magyar fiatalság modern profétái ki akarják lelkéből ölni a vallás-erkölcsi világnézetet, a nemzeti ideált. Rámutat *Tisza* István — mint maga mondja — a rothadás és feloszlás ama tüneteire is, melyekkel a francia nemzet kulturéletében találkozunk lépten-nyomon, s épp ennek láttára nyíltan harcot hirdet ezen, a művelt emberiség igaz javait veszélyeztető irányzat ellen. »Ma is ballom kapuinkon a barátok feyvereinek döngését — mondja ugyan ő. — Ma is megfellekedünk egyházunk legszentebb érdekeiről, hanem ezek ellen vállvetve küzdelemre fordítjuk az egész erőnket.« — Igaza van!

Valóban, *nincs idő a kúslekedésre.* És valóban szükség van minden erőre. Akiben él a *vallás-erkölcsi világnézet és a nemzeti eszmék* tisztelete, akik értékelni és szeretni tudják a keresztény kultúra isteni kincseit, s az emberiség számára nyújtott nagy áldásait, azok feladni fognak minden mást és közös erővel látnak a védelmi munkához. Sőt, mert már elég rombolás történt, a *restauráció* munkájához is. Akiket az elméletek elválasztottak, az élet ismét össze fogja őket hozni. A minden pozitív vallást és erkölcsöt, minden kegyelet megszentelte ideált tagadó és támadó iránynyal szemben *egy táborban*, amely mindazoknak kötelessége, kik ellen a támadás irányul.

Mózes, mielőtt isteni küldetését teljesítendő, a szabadgondolkodó Fáraóhoz ment volna, előbb *Hóreb* hegyén, az égő csipkebokor látványában gyönyörködött és álmélkodott. Csodálkozott, hogy a bokor folyton ég és nem emésztetik el. Nem hamvadt el pedig azért, mert maga az Ur jelent meg és szólott Mózeshez a tüzlángban, a csipkebokor közepén. Mi szintén az isteni kinyilatkoztatás *Hóreb-hegyén* nyerünk inspirációt és missziót az Én felett isteni és emberi hatalmat nem ismerő irányzattal szemben a védelemre és a harcra. Mi is látjuk az el nem égő csipkebokrot. A krisztusi igazságok századokon át fényben ragyognak már az emberiség haladásának és boldogulásának uja felé. Az idő nem emésztette meg ezeket sem, mert az evangéliumi igazságok tüzlángjában is az Ur jelent meg és szólott hozzánk. De ép ezért mi is, mint Mózes, csak leoldott sarokkal, alázatos hittel közeledjünk feléjük, mert a hely, melyen állasz, szent föld —

Próbababákat, kerti-tyutorokat, gyermek-kocsikat és gyermek hajtányokat, utazó-, kézi-, piaci-kosarakat, kefeárukat, gyermekszékeket stb. jól olcsón és nagy választékban

JANKY ANTAL UTÓDA kishidfői

Telefon: 8.

kosár- és lámpaáru-üzletében vásárolhat.

Telefon: 8.

mondja az Ur nekünk is az istenigazságok fénylő csipkebokránál.

A zajos tetszéssel fogadott és szünni nem akaró tapssal honorált elnöki megnyitó után következtek az

Ügyvezető elnök választása.

Ugyanis indítvány nyújtott be aziránt, hogy gróf Zichy Nándort tárnokmesternek, a társulat elnökének öreg korára való tekintettel egy ügyvezető elnök választassék és ennek megfelelően az alapszabályok 72 §-a módosíttassék. A közgyűlés a módosításhoz hozzájárult és egyhangyú lelkesedéssel választotta meg ügyvezető elnöké gróf Mailáth György valóságos belső titkos tanácsost.

Jelentések.

Az ügyvezető elnök megválasztása után *Giesswein* Sándor alelnök tartalmas beszédében a modern nevelés irányait ismertette.

A Szent István Társulat kezdettől fogva kötelességének tartotta, hogy népiskoláinkat és középiskoláinkat jó vallásos és hazafias szellemű áthatott könyvekkel ellássa, s így az igazi etikai nevelés ügyét szolgálja. A lefolyt évben a Szent-István Társulat kiadásában megjelent 2,173.300 tankönyv, 13,245.800 ivnyi tartalommal ez a körülmény is igazolja, mily szoros összefüggésben van a Szent István-Társulat a katolikus nevelésügyvel. Ennek fejlesztésére és megerősítésére adja ki a Szent István Társulat már évek óta a Népevelőt és a legutóbbi 3 évben a tanítók évkönyvét egészen a saját költségén.

A közgyűlés lelkes éljenzéssel fogadta az alelnök beszédét.

Ezután az igazgatói jelentést terjesztette elő *Erdősi* Károly pápai kamarás, társulati igazgató. A jelentés szerint a Társulat rendes tagjainak száma 5409, vagyis az utolsó évi szaporulat 400. A pártoló tagok száma az elmúlt évben túlhaladta a 20.000-et. 45,4000 korona értéket képvisel az az áldozat, amit a Társulat a lefolyt évben a kultúra oltárára ingyen juttatott, nagyrészt tankönyvek alakjában.

A Társulat vállalataiban a legvirágzóbb élet folyik. Nyomdája a legmodernebb technikai, annak termékei versenyeznek az ország legelső nyomdáinak termékeivel. A könyvkiadóhivatal bőségesen termeli a katolikus magyar irodalom minden irányú könyveit. A rendes tagilletményül adott *Hitvédelmi Füzetek* sorában négy újabb kötet jelent meg. Ehez járul még a *Katolikus Szemle* tíz füzete. Ugyancsak négy kötetet tettek ki a pártoló tagilletmények is. Legnagyobb tevékenységet fejtett ki a Társulat az iskolák könyvszükségletének kielégítésében. Hat új népiskolai és hét új középiskolai tankönyv jelent meg ez évben, míg a régebbi tankönyvek közül hatvanhat népiskolai és huszonnégy középiskolai kellett újabb kiadásban közrebocsátani. A *Népevelő* hetenkint 6600 példányban ingyen kiadványként jelent meg, az addigi 8 oldal helyett a múlt évben 12-16 oldal terjedelemben jelent meg, míg a *Tanítók Évkönyve* 10,000 példányban hagyta el a sajtót.

Jelentékeny a szépirodalmi kiadványok száma is, melyekhez még nagyszámu hitbuzgalmi és népies könyv járul.

Erdősi Károly igazgató jelentését a közgyűlés örömmel vette tudomásul.

Ezután az 1910. évi zárószámadásokat és a vagyommérleget terjesztették elő, melyet a közgyűlés tudomásul vett és az elnöklő kalocsai érsek indítványára a felmentvényt megadta. A betervezett 1911. évi költségvetéshez a közgyűlés hozzájárult.

Azután az igazgató-választmány kiegészítése következett. A régi választmány egyharmadának mandátuma letelvé, a lejárt mandátumu igazgató-választmányi tagokat újból megválasztották. Ezenkívül az 5 fővárosi igazgató-választmányi tagot választották meg név szerint: dr. Baránsky Gyulát, Tury Bélát, Párdányi Emilt, Magyary Gézá és Bakács Jánost.

A számvizsgáló bizottságba ugyanazokat küldötték ki, kiket a múlt évi közgyűlés megválasztott, ezek a következők: Balogh Sándor, Filó János, Gábler Pál, Simon Ignác és T. Belikán Krizsó.

Erdősi igazgató közölte a közgyűlés közönségével, hogy a hercegprimás jóváhagyta az irodalmi és tudományos osztály új tagjainak megválasztását. A jóváhagyott választás alapján az irodalmi osztály tagjai lettek: gróf Vay Péter, apostoli protonotárius, dr. Angyal Armand zeneszerző és dr. Döry Ferenc levéltáros, míg a tudományos osztály tagjává Chobot Ferenc apátplébánost választották meg.

Végül Balogh Sándor udv. tanácsos azt indítványozta, hogy O Szentségének 1000 koronát küldjön a közgyűlés Péter-fillér címén.

Az indítványt egyhangulag elfogadták, mire a közgyűlés véget ért.

Városi közgyűlés.

— Első nap. —

Egész sereg választásra volt elkészülve Nagyvárad város törvényhatósága. A tömeges választásra fel is gyűltek a városatyák olyan nagy számmal, aminő igen ritkán jön össze a város kupolás termében. 123 városatya volt jelen s voksolt le.

A választás esélye azonban úgy alakult, hogy mindössze csak két szavazás volt, amennyiben csak a tanácsnokot és az I. o. alkaptányt választották szavazással, míg fogalmazónak egyhangulag, közfelkiáltással választották meg dr. *Molnár* Imrét. A tanácsnoki állást nagy szótöbbséggel *Eleméry* Ferenc, I. alkaptányyá pedig *Jánossy* Gyula választott meg.

A közgyűlés első napját különben jórészen a Betterment szabályrendelet foglalta le s már elmúlt 7 óra, mikor a szabályzatot letárgyalták.

Ma folytatják a tanácskozást.

A tegnapi közgyűlés lefolyása a következő volt:

Hlatky Endre főispán elnökölt. A bizottság tagjai szokatlannal nagy számmal voltak jelen.

A közgyűlés megnyitása után felolvasták a polgármester havi jelentését.

A szokásos adatokon kívül fájdalmas részvétellel emlékezett meg a jelentés *Sztarill* János árvaszéki ülnök elhunytáról. Emlékét jegyzőkönyvbe iktatták.

Mély részvét hangján említi még fel a jelentés a magyar közélet legkiválóbb alakjának *Hieronimi* Károly kereskedelmi miniszter halálát. Indítványozza, hogy a törvényhatóság részvétét fejezze ki az egész országot sújtó gyászset felett.

A jelentéssel kapcsolatban *Weisz* Lajos kilogásolja, hogy a polgármester ígérete dacára nem tesz jelentést a népfürdőkről.

Rimler Károly polgármester felvilágosítással szolgál, hogy az állandó választmány egy telek megvétele mellett foglalt állást, ezért

csak a jövő hónapban kerül a közgyűlés elé a népfürdők ügye.

A polgármester jelentését tudomásul vették.

A választások.

Ezután a választásokra került a sor.

A tanácsnoki állásra kijelöltettek: *Eleméry* Ferenc és *Juricskay* Barna.

Beadatott 122 szavazat s ebből 2 érvénytelen. A 120 érvényes szavazatból kapott:

<i>Eleméry</i> Ferenc	83
<i>Juricskay</i> Barna	37

szavazatot s így *Eleméry* Ferenc 46 szavazat többséggel választott meg a tanácsnoki állásra.

Az *Eleméry* megválasztása folytán megüresedett I. oszt. rendőralkaptányi állásra kijelöltettek dr. *Cseresnyés* Béla és *Jánossy* Gyula.

Beadatott 123 szavazat, melyből

dr. <i>Cseresnyés</i> Béla	55
<i>Jánossy</i> Gyula	68

szavazatot kapott, tehát 13 szavazattöbbséggel *Jánossy* Gyula választott meg I. oszt. alkaptányyá.

Az így megüresedett fogalmazói állásra kijelöltek közül közfelkiáltással, egyhangulag dr. *Molnár* Imre választott meg.

Az árvaszéki ülnöki állás betöltésére került volna most a sor, de ezt a polgármester felvilágosítása után a jövő gyűlésre halasztották.

A Betterment szabályrendelet.

A Betterment szabályrendeletre került ezután a sor. A belügyminiszter több módosítást kíván. Ezek között legfontosabb, hogy a Betterment-bizottságot a miniszter hatósági jelleggel nem engedélyezi s így csak véleményező bizottság lehet, amelyet nem köteles a II. fokban eljáró közigazgatási bizottság meghallgatni.

Dr. *Hoványi* Gyula azt indítványozza, hogy a közigazgatási bizottság olyan polgárt hallgasson meg, aki legalább tíz éve lakik Nagyváradon.

Dr. *Adorján* Emil a Betterment-bizottság fentartását szükségesnek tartja.

Indítványozza, hogy a Betterment-bizottság mint véleményező bizottság tartassék fenn.

Lukács Odön fejtegeti, hogy a Betterment-bizottság felesleges. Abban van a bizottság, ha a közigazgatási bizottság konkrét esetekben küld ki szakértőt.

Dr. *Friedländer* Samu a tanács javaslatát fogadja el.

Dr. *Medvigy* Gábor szerint a Betterment a magánjogba vág s erre ott van a független bíróság. De ha már a közigazgatási bizottság ruházott fel, hogy ítéletet mondjon magánjogi kérdésben s így nem lehet megkötve a keze, hogy kit hallgasson meg szakértőtül. Másként illusorius az egész eljárás. A közigazgatási bizottság nem autonómiai szerv, ez csak a törvényhatóság az. A tanács javaslatát fogadja el.

Dr. *Várady* Zsigmond konzervatív álláspontnak mondja *Medvigy* Gábor véleményét. Angliára hivatkozik, hol minden város maga alkotja meg a Bettermentet. Hiszi, hogy itt is jön a Betterment után a másik lépés, az érték-növekedési adó. Látjuk, hogy egyetemen minden hozzájárulás nélkül óriási vagyon növekedéshez jutnak. A belügyminiszter leirata dacára a Betterment-bizottság fentartását kívánja. Gondoskodni kell, hogy a nagy elvvel vissza ne élhessenek. Minél nyilvánosabb az eljárás s minél szélesebb körből választják ki a bizottságot, annál kevesebb lesz a protekcio érvénye-

Meglepő köterejü.

Rendkívül kiadó.

Kitünő és olcsó.

PORTLAND-

SCHAUMBURG-LIPPE herceg beremendi gyárából

CEMENT

KONDOR DEZSŐ, Nagypiacz,

FÜCHSL-PALOTA, Telefon 969.

Cementcsövek, fedéllemez, elszigetelőlemez, aszfalt és cement munka. Mintákat ingyen küld.

sülése. Minden esetben újból válasszák a Betterment bizottságot. A közigazgatási bizottság tagjai nem bírnak kellő helyismerettel s ezért kell a Betterment-bizottság, hacsak véleményező bizottságként is. Ez nem korlátozza a közigazgatási bizottságot. Adorján indítványát fogadja el.

Köszeghy József az esetre, ha a Betterment bizottságot fentartják, módosításokat ajánl, hogy az összhang meg legyen.

Rimler Károly javasolja, hogy most csak Adorján Emil indítványa felett határozzanak s ha elfogadják, a tanács eszközöje a szükséges módosításokat s a jövő közgyűlésen terjeszték elő.

A többség Adorján Emil indítványához képest a Betterment-bizottság fentartását határozta el, továbbá dr. Hoványi Gyula azon indítványát is elfogadták, hogy a bizottság tagja az lehet, aki legalább 10 év óta lakik Nagyváradon. Az ezen határozatok által szükséges módosítások keresztülvitelével a tanács bizatott meg.

Dr. Hoványi Gyula egy új szakaszt indítványoz a szabályzatba bevenni és pedig abban mondassék ki, hogy a szabályrendelet 10 évig lesz érvényben. Ugy tudja, ez még nincs az országban sehol behozva, itt lenne először.

Rimler Károly: Nagyváradé a dicsőség!

Dr. Hoványi Gyula: Igen, Nagyvárad dicsősége, de lehet, hogy a későbbi időben azt mondják, hogy Nagyvárad nyavalyája ez a szabályrendelet. Másutt nincs is. Amerikában soha sem lehetne ilyen szabályt behozni. Az ingatlanok értékelkedése felett itélni eddig a bíróság joga volt s most azt a közigazgatásra akarják ruházni. Ha csak tíz évig lesz érvényben a szabályrendelet, a hatóság igyekszik minél igazságosabban eljárni, nehogy népszerűtlené váljék s megszüntessék a szabályrendeletet. A Betterment új terhekkel nyomja az új építkezést s azt visszaszorítja. Ha beválik a szabályzat, úgyis meglehet hosszabbítani. Szereti a várost, azért nem tartja dicsőségnek a Bettermentet. Ajánlja indítványának elfogadását.

Rimler Károly a gyakorlatban látja, hogy beválik e a szabályrendelet, vagy nem s akkor egyszerűen beszünteti a szabályzatot. Nagyszabású dolgoknál szükséges a Betterment. Az ország igen sok városában már készült a hasonló szabályzatot. Igazság, hogy a városokat segítsek azok, akik a közintézményekből nyerne. Veszedelmes volna 10 évhez kötni a szabályzat érvényét.

Dr. Hoványi Gyula akkor tartaná helyesnek a Betterment, ha bevették volna, amit ő javasolt, hogy ha az értéknövekedés megállapítást az illető magának tartja, az ingatlan vegye át a város. Így meg lenne óva, hogy túl nem becsülik az értéknövekedést. Próbául kellene a 10 év kimondása.

Dr. Medvigy Gábor igazságosnak tartja a Betterment. A járulékot azonban már a kivételnél telekkönyvileg biztosítani kell.

A 13. §-t elfogadták, a szabályrendelet többi, még hátralevő szakaszaival együtt.

Interpellációk.

Már régen elharangozták a 7 órát, mikor az interpellációkra került a sor.

Weisz Lajos Beöthy Ödön utca csatornázását sürgeti. Igérték, hogy a legelső munkálatokat itt végzik s most mégis kevésbé fontos utcákon kezdtek meg a csatornázást. Kéri, hogy sürgősen intézkedjenek.

Balogh Döme Pável-utca meghosszabbítása iránt szólal fel. A költségvetés tárgyalásánál már igérték az utca megnyitását.

Dr. Hoványi Géza, a fürdővonatok nyári menetrendjében látható visszaesésre hívja fel a figyelmet. Az előző években 6 szor járt ki és vissza a vonat, most délelőtt 1 vonatot és este 7 órakor beszüntették a vonatot. Különösen az esti vonat beszüntetése káros a polgárságra. — A belényesi vonalon a 3 ik vonatot évek óta csak ígérik. Ez sérelem. Kéri a polgármestert, hogy járjon közbe. — Harmadik interpellációja, hogy a budapesti vonatok mentének gyorsítását kérje a város.

A polgármester válaszolt az interpellációkra s a válaszokat tudomásul vették.

Este fél 8 óra után a közgyűlést berekesztették.

A hátralevő ügyeket ma, pénteken délután tárgyalják.

Munkapártiak Szemrecsányi ellen.

Némely ifjú törtetők és akarnokok, zsbongnak és zugnak Szemrecsányi Györgynek tegnap az összeférhetlenségi törvényről mondott beszéde miatt. Nem tartják elégtételnek az előző rendreutastást. Indítványt akarnak tenni, hogy Szemrecsányi beszédét utasítsák a mentelmi bizottsághoz. Az indítványnak még nincs gazdája. Az illetők még nem bujtak ki a sötétből, de a gseftelőket és kijárókat akarják a törtető óriások megvédeni.

Dr. Hoványi Géza ünneplése.

Nagyvárad város országgyűlési képviselőjét, dr. Hoványi Gézát szeretetteljes ünneplésben részesítették tegnap este a nemzeti munkapárt tagjai. Dr. Hoványi ugyanis a városok érdekében mondott parlamenti beszédével élénk feltűnést keltett az egész országban s legutóbb pedig sikeresen interveniált a nagyvárad iparosok és kereskedők érdekében, akiket a pénzügyigazgatóság bélyegcsontkításért megbüntettet.

A munkapárt tagjai ezt az alkalmat felhasználták a derék közéleti férliu ünneplésére és tegnap este bankettet rendeztek dr. Hoványi tiszteletére.

A banketten a következők voltak jelen.

Rimler Károly, Schwartz Antal, Reismann Mór, Kaczián Károly, Rimanóczy Béla, Rendes Vilmos, Moskovits Farkas, Gábel Jakab, Köszeghy József, Baróthy Pál dr., Munk Béla dr., Justh Károly, Fényes Manó, Moskovits József dr., Várad Mór, Medvigy Gábor, Laszky Armin, Markovits Sándor, Szirmay Ödön, Frankó Endre, Löwenstein Zsigmond, Juricskay Barna, Breider Armin, Csanády Kálmán és Jelinek Géza.

Elsőnek dr. Medvigy Gábor szólalt fel: Ma zöld asztaltól a fehér asztalhoz léptünk, a közgyűlési teremből magunkkal hoztuk a szeretetet és lelkesedést a város iránt, mely pezsgő eleven életben a leggazdagabb a vidéki városok között. Ennél a szeretetnél csak az nagyobb, mely Hoványi Géza drhoz, a város képviselőjéhez köti a munkapárt minden tagját. Büszke lehet a város dr. Hoványira, aki a legutóbbi parlamenti beszédével országos feltűnést keltett. Hoványi beszédével nem csak a városokat kötelezte hálára, hanem a párt és a polgárság szeretetét is kiérdemelte. Eljen dr. Hoványi Géza! (Lelkes éljenzés.)

Hoványi Géza dr a következő szavakkal válaszolt az üdvözlésre.

— Szívből jövő köszönetet mondok először is azért, hogy alkalmat adtak nekem arra, hogy Önök között megjelenhettem. Ugy érzem magam mindig mikor Nagyváradról el kell mennem, mint amikor egy családtag az övétől elszakad és igaz örömmel szeret visszajönni a kedves családi körbe. En igyekszem azon, hogy polgártársaim megbízásának odafont a parlamentben megfeleljek de miadig szívesen jövő baza polgártársaim körébe, mert szükségem van barátaim szeretetének erősítő érzésére, kérem, tartsanak meg ugyanolyan szeretetükben, amilyennel én a város polgárai iránt viseltetem. (Lelkes éljenzés.)

Juricskay Barna szólalt még föl s azután a késő éjjeli órákig együtt maradt az ünneplő társaság.

Tavaszi ujdonságaim
CIPŐ, KALAP
és uri divatcikkekben megérkeztek
REICHARD áruháza

UJDONSÁGOK.

* **Fáklyásmenet gr. Széchényi Miklós püspök tiszteletére.** Nagyvárad város polgársága nagy szeretettel készül fogadni új püspökét, gróf Széchényi Miklóst. Az ünnepélyes beiktatás előestéjén, május 29 én impozáns fáklyásmenettel vonul a polgárság a rezidencia elé, ahol az üdvözlő beszéd megtartására a város képviselőjét, dr. Hoványi Gézát kéri fel. A fáklyásmenet agilis rendezősége, élén Dus László ny. városi főügyésszel, mindent elkövet a fáklyásmenet minél fényesebb sikere érdekében.

* **Nagyvárad kongreganisták Debrecenben.** Vasárnap, e hó 14-én, az Urak Mária Kongregációjának debreceni kolóniája ünnepélyes taglévélteit tart, melyen megjelenik maga báró Barkóczy Sándor és Bus Jakab jézustársasági tartományi főnök is. Ez alkalommal a nagyvárad kolóniának is számos tagja átrándul Debrecenbe, ahol rendkívüli szíveséggel készülnek fogadni a vendégeket.

* **Orvosi hír.** Dr. Erdős Adolf orvos négy heti külföldi tanulmányútra utazott.

* **A kereskedelmi miniszter a hazai iparért.** A kereskedelmi minisztertől tegnap rendelet érkezett a vármegyéhez a hazai ipar védelme érdekében. E szerint a miniszternek tudomására jutott, hogy a gazdasági és iparvasutak építésénél a vállalatok a magyar cikketek mellőzik, dacára annak, hogy az engedély kiadásakor határozottan kötelezi őket a miniszter a magyar gyártmányok használatára. Ebből kifolyólag felhívja a miniszter a közigazgatási bizottságot, hogy a jövőben az iparvasutak közigazgatási bejárása alkalmával ne csak az eddigi dolgokat ellenőrizzék, hanem azt is, hogy honnan veszik be az építési anyagokat.

* **A zempléni Kossuth ünnepélyek.** Zemplén vármegye tudvalevőleg Kossuth Lajosnak szobrot állított Sátorlajmújhelyen és ugyanekkor márvány emléktáblával látta el nemzetünk nagy fiának szülőházát is Monokon. A szobor és emléktábla leleplezését országos ünnepély keretében hajtják végre. Az ünnepélyek május 28 és 29-én lesznek s azokat maga a vármegye rendezi. Az ünnepélyekre tegnap Biharvármegye törvényhatóságát is meghívták.

* **Hová lettek a hadkötelesek?** A honvédelmi minisztertől tegnap panaszos leirat érkezett az alispánhoz. A leirat szerint az ideai sorozások alkalmával feltűnő nagy azoknak a száma, akik távolmaradtak a sorozástól. A miniszter ez alkalommal a tenkei járást említi, ahol a távolmaradók száma a legnagyobb. A honvédelmi miniszter elrendeli, hogy a törvényhatóság a puhatól bizottságok útján hasson oda, hogy a távolmaradók közül, akit csak lehet, kutassanak fel és állítsák őket sor alá.

* **Jegyzőválasztás.** A megüresedett ur-szádi körjegyzői széket választás után a napokban töltötték be. A választás alkalmával Szöllösy István helyettes körjegyzőt választották meg egyhangúlag. Szöllösy István néhai Szöllösy Ferenc volt magyarországi főszolgabírónak a fia.

* **Amfiteátrum a Körözsön.** Ugyan nem panaszkodhatnak a szegény emberek Váradon, hogy nincs ingyen látványosság s a korán feküdni szerető emberek sem kesereghetnek azon, hogy nincs nappali mozi. Igenis van. Ami látnivaló volt tegnap délelőtt 9 órától déli 12-ig a Baross hídtól a Kishidig terjedő részén a Körözsönnek, az változatosságban felülmúl minden esteli látnivalót, természetességében és nagy méreteiben pedig egy színház sem vetekedhet vele. Egy vidéki gazdag parasz ember sok sok borjút, tinót, üszőt stb. hajtott fel Váradra. A Baross hídnál behajtották a nem eléggé okos hajcsárok ezen gyenge marhákat a Körözsönbe, amely most igen nagy sebességgel folyik. A gyorsan rohanó ár mintegy 10—15 kisebb marhát levitt az alsó garasohidon túl egészen a zsidó templom tövében levő falig, nagy ámulattal a marhavezetőnek. A szegény állatok keservesen bőgtek s a fal mellett még szárazon levő alig 1 méter széles gyepen megállottak, majd a part meredeksége miatt egyik-másik belépőtanyván a vízbe, mint a kő szálló zerge a sziklára, oly erőfeszítéssel igyekezett a vízből ismét partra jutni. Az éber rendőr hamar előszögzte a kiabáló tulajdonost, hogy intézkedjék a szegény állatok kimentése iránt, ami esekély néhány korona anyagi áldozatba került volna, mert akadt ügyes ember, aki ezt elvégezte volna. Az ekkorra már mintegy 300—400 főre felszaporodott közönség megbotrányozására azonban a gazda ebbe nem ment bele. Közben a folyó sebes árja 4 drb fiatal marhát sodort le a kishid felé, mintha csak ezek akarnának jelentkezni a rendőrségen gazdájuk helyett. 11 órakor az iskolából kijövő tanulókkal már 1000 en felül volt a nézőközönség lélekszáma. Végre 12 óra felé Isten külön kegyelméből az ártatlan marhák partra értek, aminek legjobban a marhatulajdonos örült.

* **Evezett egy fekete szemű** Emlékezőolvasó. A becsületes megtaláló juttassa Akadémia-utca 4. szám alá, hol illő jutalomban részesül.

x **Vadászok figyelmébe.** Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczy-ut Moskovits palotában egy modern fegyverüzletet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok. Ladányi József puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. lőporáruda. Telefon 269.

x **A fűzőipar terén** a Rosenzweig Róza cég érte el a legnagyobb recordot, amennyiben új találmányai által országunkban a legelső helyre emelkedett. A cég által legújabbán főtálatit n a drágafűző erősebb hölgyeknek nélkülözhetetlen.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én áthelyezi
míg az építkezés tart Nagy-
várad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits
házba, az Orsolya zárda templomával
szemben.

Double-kelme

ujdonságok

FLEGMAN

cégnél, Bémer-tér.

128

x **Mikor pártoljuk a hazai ipart?** Ha a termék van olyan jó, mint a külföldi, ha beszerzése előnyös. Ime itt az alkalom magyar ember készítménye, magyar termék, mégis kiállja a versenyt bármely külföldivel. Ki ne hallotta volna hírét a Siklinél beszerezhető Gyulatinnak, mely megóvja a fogat a romlás, porlás és lazulástól, letisztítja a fogról a feketeséget, barnaságot, a fogfájást rövid idő alatt megszünteti s mégis alig kerül napi használata személyenként 1 fillérbe. Kérjük minden gyógytár és droguériában, valamint fűszer és fodrász üzletben a Sikli Gyulatint. Ára üvegeken 1.50 és 3 korona. Főraktár Sikli Józsefnél Halász-utca 10. számú háznál, mely 1930 koronát jövedelmez és még beépíthető telekkel bir, szabad kézből eladó.

Hölgyeim!

Kelim, gobelin és
Smyerna ujdonsága-
imra felhívom figyel-
müket. Okvetlen néz-
:: zék meg. ::

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

x **Tavaszi vásár.** Tisztelettel értesítem a mt nagyközönséget, hogy a csillár és fémáru gyártást megkezdtem s ennél fogva raktáron levő csillár készletemet helyszűke miatt gyári áron, sőt normális elfogadható áron elárusítom. Régi csillárok átalakítása, galvanizálása, fémáruk rezezése, nikkellezése, butorvasalás, portáldiszkek stilszerű készítése rajz és terv szerint. *Stern*, Bémer-tér, Telefon 556.

Költözők figyelmébe!

Ha venni akarunk!

Szönyeget függőnyt ágyterítőt, — menjünk

RADÓ és KERTÉSZ

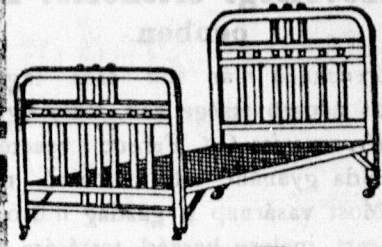
női divatruházába, Kossuth-utca 2. szám, hol június 1-ig feltűnő olcsón lesznek elárusítva. Napernyők, pongyolák, grenadinok, angol zefírekben nagy occassió!

A kereskedelmi és iparkamara szék-
házában egy **4 szoba, előszoba, 1
fürdő szoba, 1 cseléd szoba, honyha**
és egyéb mellékhelyiségekből álló lakás
a f. évi november hó 1-től kiadó.

Közelebbi felvilágosítás szereshető a
kamarai titkárnál.

x Néhai főtiszt-lendő **Makutz Ernő**
theol. könyvtárát míg a készlet tart *olcsón* ki-
árusítom. Benkő A könyvkereső Rákóczi-ut 10.

Vas és rezbutor

gyári rakatári

Székrenyőgy 3 matracal 19 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarmiss 5 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

Tanuló fizetéssel félévetetik.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Várászkeri-gő. (Gyöngyi Jolán felléptével.)

Szombat: Milliárdos kisasszony. (Gyöngyi Jolán felléptével.)

Vasárnap délután: Bob herceg, 'este: Falu. (Móricz Zsigmond új darabjának bemutatója.)

Nagymama Csiky Gergelynek kuplébetétekkel utólag megspékelt, ennek dacára is bájos és kedves darabjában lépett fel tegnap *Gyöngyi Jolán*. A vendégművész igazi, vérbeli szubrett, csupa temperamentum és ügyesség. Látszik rajta, hogy szüvészcsalád ifju hájtása. Hangjával tud bánni, játéka is jó, csak a tánca nem olyan sikkes, mint aminőt szubrettől elvárunk. A többi szereplők *F. Károlyi Leona, Sük Rezső, Asszonyi, Gózon, Kassay, Pogány Janka, Angyal Ika, Leövey Leo, Bihari Böske* kifogástalan együtttest produkáltak.

TANÜGY.

Áthelyezett tanfelügyelő. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter *Erődi János* kir. tanfelügyelőt, a belényesi kir. tanfelügyelő kirendeltség vezetőjét Beszerce-Naszód vármegye tanfelügyelőségéhez helyezte át és a tanfelügyelőség vezetésével bízta meg. *Szirmai Miksát* a homonnai tanfelügyelő kirendeltség vezetőjét a miniszter Belényesre helyezte át és kirendeltség vezetésével bízta meg.

A vércsorigi iskola. A közigazgatási bizottság kötelezte *Vércsorog* község képviselő testületét iskola felállítására. A képviselőtestület össze is jött, azonban dacára annak, hogy feloszlással fenyegették kedvezőtlen határozat hozatal esetén, mégis kimondta, hogy nem építi fel a községi iskolát, hanem küldöttséget menezet a kerület képviselőjéhez és a főispánhoz, hogy állami iskola építését eszközöljék ki. A küldöttség elmaradt, elmaradt az állami iskola is. A képviselő testület még kétszer jött össze, hogy határozzon az iskola felett és ugyanazt határozták harmadszor is, amit először határoztak. E közben pedig folyton sürgették a járási főszolgabíró az iskola miatt. Végre tegnap bejelentette a főszolgabíró, hogy nem tud eredményre jutni a községgel szemben. Valószínű, hogy ezek után feloszlatták a képviselőtestületet.

EGYESÜLETEK.

Népszövetségi értekezlet Debrecenben.

Debrecennek már sok száz tagból álló katolikus népszövetsége van, mely agilis igazgatója, *Kresznerics Gy. Ferenc* vezetése alatt igazán példa gyanánt oda állítható működést fejt ki. Most vasárnap is gazdag műsorral értekezletet tart, melyre beszéd tartására meghívták Nagyváradról dr. *Krüger Aladár* püspökségi ügyészt. Az értekezlet műsora a következő:

1. *Megnyitó beszéd*, tartja *Kresznerics Gy. Ferenc* máv. hivatalnok, helyi igazgató.
2. *»Üllői-úti fák«*, éneklő *Lacsó Margit* k. a., zongorán kíséri *Bernovics Mariska* k. a.
3. *A szerelmes rendekről*. Felolvasás, tartja *Zalai János* dr. főreáliskolai tanár.
4. *As öngyilkos*. Vig monológ *Gabányiló*. Előadja *Riskó Antal*.
5. *Az örökösödési illetek felemeléséről*. Szabad előadás, tartja *némestóthi Szabó Albert* dr. nagykárolyi ügyvéd.
6. *»Hiába, hiába«*. Földes *Imréd*, szavalja *Bernovics Mariska* k. a.
7. *Debrecen és a szekularizáció*. Szabad előadás, tartja *Krüger Aladár* dr. nagyváradai ügyvéd.

A **Kath. Kör választmánya** tegnap délután rendkívüli ülést tartott, melyen részt vettek: dr. *Karácsonyi János* egyh. elnök, dr. *Vucskics Gyula* egyh. alelnök, *Dus László* világi alelnök, *Imrik S. Zoltán*, *Csobánczy Lajos*, *Kelemen Kálmán*, *Karger Sándor*, dr. *Krüger Aladár*, *Sürger Bertalan*, *Csatáry József*, *Tóth Márton* és dr. *Imrik Gusztáv* titkár.

A választmányi ülés a polgárság által gróf *Széchenyi Miklós* püspök fogadtatásának kérdésével foglalkozott. Elhatározta a választmány, hogy a beiktatás alkalmával a Kör küldöttségileg tiszteleg s a fátylászmenetben részt vesz. Elhatározta továbbá, hogy vasárnap, folyó hó 14-én küldöttségileg üdvözlí *Novotny S. Alfonz* prem. főgimnáziumi igazgatót 25 éves áldozópapi jubileuma alkalmából.

Új tagul felvétetett *Martos Gyula* püspökségi uradalmi intéző.

NYILTTÉR.

REISZ MIKSA
butorgyára

Nagyvárad,

Rákóczi-út 14.

szám alatt

(„APOLLÓ” mellett).

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA

TÁVIRATOK.

Polónyi a Népszövetség szónoka.

Budapest, május 11.

A Népszövetség legközelebbi gyűlésén Polónyi Géza első ízben fog szónokolni. Ebben a tárgyban egy újságíró előtt ma nyilatkozott és kijelentette, hogy a körülmények kényszerítik arra, hogy vallása mellett harcba kelljen. Lehetetlen tovább tünni azt, hogy Erlich Gusztávok kormányozzanak tovább is. A főváros kegyuragsága pedig még nem jelenti azt, hogy zsidók válaszszanak katolikus papokat. Polónyi egyébként kijelentette, hogy a zsidó kérdéstről a kultuszterca keretében fog beszélni.

Lévay Lajos lemondása.

Budapest, május 11.

(Saját tudósítónktól.) Lévay Lajos báró lemond mandátumáról. A lemondást Lévay azzal indokolja, hogy bár őt teljesen független bíróság kifogástalannak találta, mégis ez után is történt felszólalás ellene, ő pedig személyének kifogástalanságát becsesebbnek tartja, mint mandátumát.

A képviselők fizetése.

Budapest, május 11.

(Saját tud.) Muzsa Gyula ma a képviselők fizetésjavítási ügyében kijelentette, hogy eddig 76-an irták alá a kérvényt. Az aláírók között vannak a Károlyi grófok is, bár nekik nincs szükségük fizetésjavításra.

REGÉNYCSARNOK.

BÖSKE

Irta SARKADI NAGY SÁNDORNÉ

(Folytatás)

Elfeledkezve mindazon lelkiismeret furdalásokról, melyeket érezett, amikor Alice iránti felületes szerelme gyöngültni kezdett, s ő nem volt elég erős azt éreztére adni, azt képzelte, hogy ő igazán és mélyen szerette e leányt, s most első szerelmét így legyalázza látta, meggyűlölte nemcsak annak tárgyát, hanem a női nemet általában. A vidám, jó kedvű nyílt szívű ifju egy néhány nap alatt életunt komor férfiuvá változott, kerülte a társaságot, az egész napot szobájába zárkozva tanulással töltte, csak azt várta, hogy a szegény kis Böske jobban legyen s ez megtörténvén, sietett haza a fővárosba. Rokonai őt modortalannak és udvariatlannak találván nem is tartóztatták s a leghidegebben vettek tőle búcsút távozásakor. Az egyedüli, akit titkába beavatott, unokanővére Margit volt, ki azonban megígérte, hogy a reábizott titkot senki előtt sem fogja elárulni.

Ladányi Géza valamint a felesége ropant hálások voltak András iránt, ők az egészről csak annyit tudtak, hogy a fiatal ember emelte fel eséséből a leánykát, s azóta mindennap eljött hogyléte felől tudakozódni. Midőn Böske jobban létekor, megemlék ezt előtte, a leányka oly görcsös hosszan tartó zokogásban tört ki, hogy a szülőik megijedve szavaik e váratlan hatása felett, többet fel nem említhek előtte az ifju nevét.

Böske napról napra erősödött. Az egész háznép sutogott azon óriás átalakulásról amely

a leányka egész lényén végbe ment. Szelidem türelmes majdnem alázatos volt mindenki iránt, holott eddig zsarnokságáról követelő merész természetéről volt híres. Ez a tulajdossz csendes engedékenység eleinte megijesztette a szerető szülőket, kimerültségnek vélték csendességét, s életunt közönyösségnek engedelmességét.

De midőn látták, hogy ezek kíséretében testi ereje, egészsége is szép helyre áll, s amidőn észrevették, hogy az ezelőtti vad, szilaj viseletnek kedves leányos, szelid, vidámság ad helyet, nagyon boldogok voltak.

Gyöngéd szerető figyelmüket azonban nem kerülhette el az a néha-néha mutatkozó mélabus hallgatóság, amelyet eddig sobasem észleltek rajta. Édes anyja néha azon is kapta rajta, hogy a leányka a tükör előtt állott soká és figyelmesen vizsgálta beesett sárga arcocskáját, s ilyenkor hosszabb ideig nagyon levert és szomorú volt. A nevelő pedig boldogan tapasztalta, hogy amit eddig sohasem ért el, a leányka többször felkérte volt, olvasson neki elő valamit vagy zongorázzon neki egy szédalt.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapest

Gyapju vásár.

Losoncon tegnapelőtt tartották meg a gyapju vásárt. Piacra került 1200 bál igen jó mosású gyapju, mely (5 százalékkal olcsóbban mint a múlt évi árak) mind el kelt.

Gabona üzlet.

A gabonatörsdén tegnap buza és rozs nagyon lanyha, ellenben tengeri és zab inkább emelkedőbb volt. Készáru 10-el volt olcsóbb

Határidők sáralata:

Májusi buza	—	—	—	—	12.24
Októberi buza	—	—	—	—	11.24
Októberi rozs	—	—	—	—	9.16
Juliusi zab	—	—	—	—	9.50
Októberi zab	—	—	—	—	7.56
Májusi tengeri	—	—	—	—	6.37
Juliusi tengeri	—	—	—	—	6.52
Augusztusi repce	—	—	—	—	14.20

5267—1911.

Hirdetmény.

Nagyvárad város összes városrészeire vonatkozó, s a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott folyó 1911. évi

tőkekamat-adó kivetési lajstrom

az 1883. évi XLIV. t.-cz. 18. §-a értelmében f. év május hó 14—21-ik napjain át nyolc napi közzszemlére a városi adóhivatal 15-ik számú szobájában a II-ik kerület Ujváros és Külváros városrészekre nézve, a 21-ik számú szobájában az I-ső kerület Olaszi és III-ik kerület Váralja, Velenceze, Csillagváros és a Hegyre nézve a 26-ik számú szobájában azon figyelemzettel tétetik ki, miszerint érdekelt adókötelesek, a jelzett lajstromokban terhükre előirt adót ott megtekinthetik s az elleni netaláni felszólamlásukat azon adózók, kik ezen adónemmel már az előző évben is megróva voltak, a lajstrom közzszemlére kitételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovatnak meg, ezen adójuknak adókönyvecskéjükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt — a városi közigazgatási bizottsághoz címezve — a kir. pénzügyigazgatóságához írásban benyújthatják. A később benyújtott felebezés érdemi tárgyalás alá nem fog vétetni.

Nagyvárad, 1911. évi május hó 11.

Városi adóhivatal.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása utólérhetetlen.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi takarékpénztár részvénytársaság Nagyvárad. Felhívás elővételi jog gyakorlásra.

Folyó év május hó 4-én megtartott közgyűlésen hozott határozattal a Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank és a Központi takarékpénztár rt. »Egyesült Biharmegyei kereskedelmi bank és Központi takarékpénztár rt.« cég alatt fuzionált; ugyan-ezen közgyűlés 8000 drb 400 korona n. é. új részvény kibocsátásával intézetünk alaptőkéjének 5.600.000 koronáról

Nyolc millió nyolcszázezer koronára leendő felemelését

határozta el. Ezen 8000 drb új részvényből 1000 drb a Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank részvényesei részére 470 korona árban fix átengedtetett, míg a többi 7000 drb részvény átvételére az Egyesült Biharmegyei kereskedelmi bank és Központi takarékpénztár r. t. részvényeseinek biztosított az elővételi jog, minden 2 drb Egyesült Biharmegyei kereskedelmi bank és Központi takarékpénztár r. t. részvény után egy drb új részvényre a közgyűlés által megállapított 470 korona árban.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre **elővételi jogukat bezárólag folyó év május hó 31-ig gyakorolják.** Minthogy pedig a Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank és a Központi takarékpénztár r. t. részvényeinek kicserélése csak később fog megtörténni, így az elővételi jog gyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett a régi Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank, illetve a régi Központi takarékpénztár r. t. részvényei mutatandók be. Így minden 3 drb bankrészvény után (4 Egyesültnek felelően meg) 2 drb új részvényre és 2 drb Központi takarékpénztár részvény után egy új részvényre van elővételi jog fentartva.

Az elővételi jog gyakorlása intézetünk Bémer-téri, avagy Nagyteleki-utcai pénztáránál teljesíthető. Az elővételi jog folyó hó 31-én megszűnik.

A befizetések 1911. december 15-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi jog gyakorlásakor részvényenként 70 korona fizetendő.

Az új részvények 1912. évtől kezdve részesülnek az üzleti haszonban, míg a folyó évre a befizetések után 5 százalék kamatot térítünk meg.

A közgyűlés által meghatározott 470 korona vételárból 400 korona az alaptőkét illeti, míg a 70 koronából a költségek levonatnak és a maradvány a rendes tartalékalaphoz csatolatik.

A 470 korona vételárban befoglaltatik a kiállítás díj és bélyegilleték is.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adatnak ki, amelyek ellenében — az igazgatóság által megállapítandó időben az eredeti részvények ki fognak szolgáltatni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapszabályaink 10. §-ának a késedelmes befizetésére vonatkozó intézkedései. Nagyvárad, 1911. május hó 5-én.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Tkptr R.-t Igazgatósága.

Alapított 1890.

Új találmány! Nadrágfűző!

Valódi eredeti modellek és halcsont-nélküli nyári fűző kizárólagosan
ROSENZWEIG RÓZA
mellfűző szalonjában kapható az új gyár-helyiségében, Szalárdi-utca 9. szám.
Pannónia és Emke között

Telefon 632.

Arjegyzék ingyen s bérmentve. Próbaküldemények bárhova.

Olajban tört és zománcz-festékek.

Az itteni piacon 22 év óta fennálló festéknagykereskedésemet és vegyészeti gyáramat teljesen újonnan berendezve és a legújabb villanyüzemű gépekkel felszerelve saját há-
Zöldfa-u. 17. sz. a. helyeztem át,
hol állandóan nagy raktárt tartok az összes föld-festékekből, olajban tört és zománcz-festékekből stb. Register cassámon minden vevő egy kelettel ellátott szelvényt kap, melyeket minden hó végéig összegyűjtve, az összeg 3 százalékáig árut kap jutalék gyanánt.

Emke padlólack és parkerttfénymáz!

Diana és Pedal cipőkrém a legjobb!

A nagyérdemű közönség eddigi bizalmáért hálás köszönetet mondva, kérem a további támogatást is, tisztelettel

BERKES BERTALAN

»EMKE« padlólack, parquet, fényező és vegyztisztító festék gyára 238

Nagyvárad, Zöldfa-utca, saját-ház.

Szövetkezetek 10 % engedményben részesülnek.

Minden rendelés azonnal házhoz szállítva.

Telefon 180

Telefon 180

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtiszte-lendő papság szál-lítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

**MEGELŐZÖTT
MOSKOVITS
ANATOMIAI CIPŐGYÁR**

NAGYVÁRAD
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ.
Bémer-tér, (Bazár épület)

Minden háznál egészségi és tisztasági szempontból nélkülözhetetlen kellék a műjég!

Tisztelettel értesítjük a t. fogyasztó közönséget, hogy házhoz szállítunk naponta vízvezetéki vízből készült, kristály tiszta, higienikus szempontból elsőrendű táblás mű jeget, jutányos arak mellett.

Egyszeri próba elegendő arra, hogy a t. fogyasztók meggyőződjenek jegünk feltétlen tisztaságáról, gondos kezeléséről és pontos kiszolgálásunkról. Előjegyzések napi egész és fél táblára elfogadtatnak. Kiváló tisztelettel

Nagyvárad város jéggyára,
Óssi-tér, Telefon 651. sz.

Minden háznál egészségi és tisztasági szempontból nélkülözhetetlen kellék a műjég!

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.
192

Nagyvárad-város rendőrkapitányi hivatalától.

10465 - 1911. szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad-város rendőrkapitányi hivatala, mint I. fokú iparhatóság ezennel közzhírre teszi, hogy Téglaművek és Műtrágyagyár rt. által felállítani szándékolt a velencei vasúti állomás szomszédságában telep telepengedélyezése tárgyában folyó évi május hó 16-ik napjának délelőtti 10 órájára a Műtrágyagyár telepen tartandó házhoz helyszíni tárgyalást tűzött ki, amely körülményről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítettek, hogy esetleges kifogásaikat a helyszíni tárgyalás alkalmával adják elő, mert a későbbben teendő felszólamlások figyelembe vételét nem fogják.

Nagyvárad, 1911. május 6.

Gerő,

r.-főkapitány.

882

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kelle-
— mesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb
fajborok. Abonánsok polgári árban
megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a
„NEMZETI“
szálloda, vendéglő és kávéház bérloje.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Köz-
ponti takarékpénztár részvénytársaság Nagyváradon.**Felhívás elővételi jog gyakorlására**

A »Biharmegyei kereskedelmi ipar és termény-
hitelbank« és a »Központi takarékpénztár rt.« egye-
sülése alkalmából a Biharmegyei bank részvényeseinek
az igazgatóság azt az előnyt biztosította, hogy az
Egyesült intézet ujonnan kibocsátandó 8000 drb
részvényéből 1000 darabra az elővételi jog
csak a Biharmegyei bank részvényeseinek
tartatott fenn, míg a fenmaradt 7000 drb. új
kibocsátású részvényre az elővételi jog az Egyesült
intézet összes részvényeseit illeti meg a külön fel-
hívásban részletezett módokat szerint.

A fenti 1000 drb. részvényre a Biharmegyei
bank részvényesei az elővételi jogot folyó hó vé-
geig gyakorolhatják olyképp, hogy minden 3 darab
Biharmegyei bank részvény után 1 drb új kibocsátású
Egyesült intézetbeli részvényt vehetnek át K 470
árban, melyből K 70, — az elővételi jog gyakorlása
alkalmából, a további K 400 ez év december 15-ig
befizetendő.

Önként értendő, hogy ezen külön kedvezmény
nem érinti a Biharmegyei bank részvényeseit, ezen
felül megillető azt a jogát, hogy a külön felhívásban
részletezett módokat szerint minden 3 darab Bihar-
megyei bank régi részvény után 2 drb. Egyesült
intézetbeli új kibocsátású részvényt ugyancsak K 470
árban jegyezhessekné, hogy végeredményben
minden 3 drb Biharmegyei bank részvény
után 3 drb új kibocsátású Egyesült Bihar-
megyei Bank és Központi takarékpénztár
részvényre gyakorolható az elővételi jog.

Nagyvárad, 1911. május hó 5-én.

Az igazgatóság.

328

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 » francia szájviz	25 »
1 » száj szagtalanító	50 »
1 tubus dr Heyder fogcém	50 »
3 » Thymol »	20 »
1 » Stomatol »	20 »
1 » téglgy Odontin fogpaszta	55 »
1 drb Odontin betét	35 »
1 üveg Picavan	98 »
1 üveg Bay Rum	35 »
1 » Jera violette brillantin	30 »
1 » francia brillantin	15, 22, 35 »
1 » folyékony brillantin	50 »
1 » valódi dió olaj	15 »
1 » » » kivonat	75 »
1 drb bajszkötő	15, 20 35 »

1 üveg Kerpel kézfinomító	38 kr.
1 téglgy Margit crém	40 »
1 » Diana crém	65 »
1 drb Dianna szappan	65 »
1 dob Lickner puder	38 »
1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »
1 üveg amerikai petrol	50 »
1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »
1 fekete champos	12 »
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »
3 drb francia ibolya szappan	50 »
1 » Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 »
1 » » Speick szappan	28 »
1 » Windör szappan	38 »
1 tubus kaloderma	28 »
1 » Beloderma kézfinomító	20 »
1 üvegtégely tejcrém	20 »

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 Gillette utánzatu borotva készülék	1 » 50 »
1 valódi serte hajkefe	70 »
1 dublé hajszkefe	20 »
1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 körömkefe	05 »
1 surolókefe óriási	20 »
1 surolókefe kisebb	10 »
12 drb Royal angol cipő crém	98 »
1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » Jurigatem Zománc	30 »
1 mtr vörös gumicső	60 »
Egynegyed Ko Brunz watta	35 »

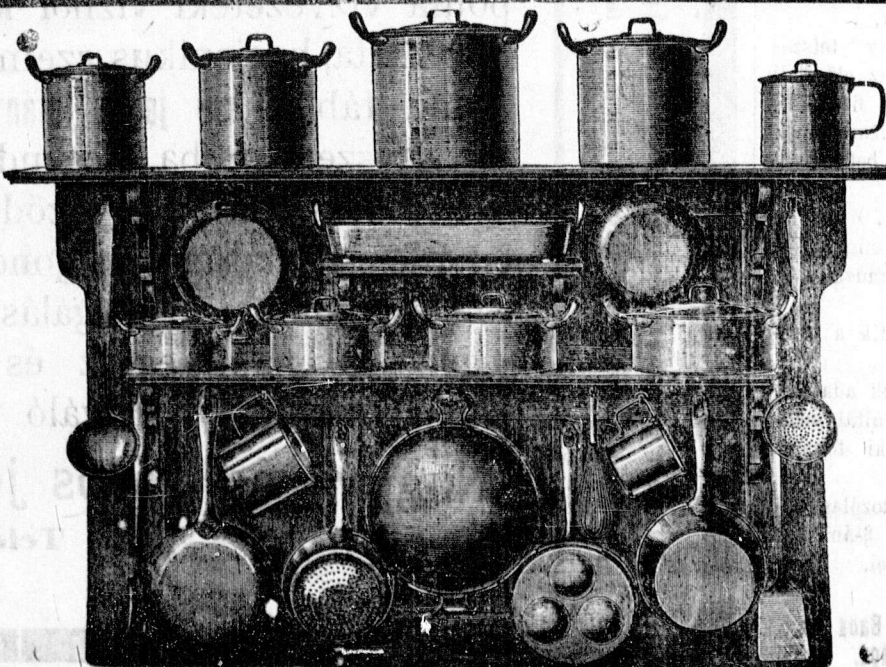
305

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árákról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökbén!

TARSOLY és RISZTÓkülönlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern
konyhaberendezések
zománcos és tiszta
aluminiumból.

Tavaszi ujdonságok

Vasbutorok u. m.:
szekrényágy
3 matraccal

K 19-50.

Gyermekágyak

K 26-tól.